

Warszawa, 23 czerwca 2015 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

(druk nr 947)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 2013 r. (sygn. akt SK 33/12), stwierdzającego niezgodność art. 426 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.; dalej jako: k.p.k.) z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał orzekł, że art. 426 § 2 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy, jest niezgodny z art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak przewiduje art. 426 § 1 k.p.k., od orzeczeń sądu odwoławczego oraz od orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy nie przysługuje środek odwoławczy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Natomiast stosownie do art. 426 § 2 k.p.k., od postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wydanego na skutek zażalenia, a także od wydanego w toku postępowania odwoławczego postanowienia o przeprowadzeniu obserwacji, o zastosowaniu środka zapobiegawczego lub nałożeniu kary porządkowej przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu sądu odwoławczego.

Warto w tym miejscu odnotować, że ustawa nowelizująca procedurę karną, która obecnie jest w okresie *vacatio legis*, tj. ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, nie wprowadzi w tym zakresie

żadnych zmian. Z dniem 1 lipca 2015 r. modyfikacji ulegnie jedynie brzmienie art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k., a to w związku z przyjęciem, że obrońcą może być nie tylko adwokat, lecz również radca prawny.

Realizując postulat wynikający z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego ustawa poszerza katalog postanowień sądu odwoławczego podlegających weryfikacji w tzw. instancji poziomej (art. 426 § 2 k.p.k.) o nową kategorię rozstrzygnięć tj. postanowienia dotyczące kosztów procesu, o których po raz pierwszy orzekał sąd odwoławczy.

Ustawa tym samym wychodzi poza wąski zakres sentencji wyroku Trybunału, który odnosił się jedynie do kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, o których sąd odwoławczy orzekał po raz pierwszy i poszerza prawo do kontroli instancyjnej w stosunku do wszystkich rozstrzygnięć w przedmiocie kosztów procesu zapadłych po raz pierwszy w sądzie odwoławczym.

Przyjęta zmiana będzie miała równocześnie odpowiednie skutki na gruncie procedury wykroczeniowej oraz w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, ponieważ przepisy art. 109 § 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz art. 113 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy, nakazują odpowiednie stosowanie art. 426 bądź ogólnie – przepisów k.p.k.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona przez Sejm na 94. posiedzeniu w dniu 12 czerwca 2015 r. Ustawa jest wynikiem prac nad senackim projektem ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego (druk sejmowy nr 2826).

Prace na projektem ustawy prowadziła Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach.

W dniu 27 maja 2015 r. komisja przedstawiła sprawozdanie o rozpatrywanym projekcie ustawy wraz ze zmianą, która polegała na rezygnacji z wyraźnego wskazania, że zaskarżeniu podlega także orzeczenie w przedmiocie nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Komisja uznała, że orzeczenia w przedmiocie „kosztów procesu” zawierają w sobie również tego typu orzeczenie.

W trakcie drugiego czytania nie zgłoszono poprawek, toteż Sejm przystąpił niezwłocznie do trzeciego czytania.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis

Główny legislator